

Koncepcja pamięci w ujęciu Bergsona na tle tradycji filozoficznej

Spis treści

Wstęp...3

Rozdział 1. Pamięć i przypomnienie.

1. Źródła problemu...5
2. Platon...7
3. Arystoteles...8
4. Św. Augustyn...9
5. Św. Tomasz z Akwinu...10
6. Empiryści Brytyjscy – definicja asocjacyjna pamięci...10
7. Pamięć jako magazyn...11
8. Konstruktivistyczna teoria pamięci...12
9. Pamięć jako agens...13
2. Realizm pośredni w teorii pamięci...15
- 2.1. Realizm bezpośredni w teorii pamięci...16
- 2.2. Fenomenalistyczna interpretacja pamięci...16
- 3.3. Marcel Proust – Pamięć i czas...18

Rozdział 2. Bergsonowska koncepcja trwania i pamięci.

4. Bergsonowska koncepcja trwania...21
- 4.1. Trwanie i czas...23
- 4.2. Natura i własności trwania – trwanie i ja...24
- 4.3. Trwanie jako ruch...26
- 4.4. Intuicja jako metoda...28
5. Pamięć, czyli współistniejące stopnie trwania...30
- 5.1. Zasady pamięci...30
- 5.2. Znaczenie percepcji...32

Rozdział 3. Oryginalność koncepcji pamięci Henriego Bergsona.

6.Wstęp...37

6.1. Filozoficzne koncepcje pamięci...37

6.2. Antymaterialistyczna teoria pamięci Bergsona...39

6.3. Substancjonalność umysłu...41

6.4. Nieśmiertelność pamięci...42

7. Kultura pamięci...43

Zakończenie...45

Bibliografia...47

Wstęp

Tematyka pamięci jest na tyle ciekawa, by wywołać wiele kontrowersji wśród czytelników. Pamięć współcześnie stanowi przedmiot zainteresowania wielu dziedzin naukowych. Zajmują się nią m.in. psychologia, pedagogika, psychiatria, także medycyna i biologia próbują ustalić sposób jej działania. Również filozofia, poczynając od starożytności, badała ten problem.

W pierwszym rozdziale mojej pracy chciałem przedstawić różne koncepcje pamięci wraz z przypominaniem poczynając właśnie od starożytności, a skończywszy na współczesności. Jest to główny problem tego rozdziału. Wpierw omówię koncepcje pamięci i przypomnienia jako podstawę przekazu mitologicznego w starożytnej Grecji. Drugi problem to filozoficzne rozumienie pamięci i przypomnienia w kontekście filozoficznym. Dopiero ujęcie pamięci wyrastające z analizy filozofii człowieka może stanowić właściwy sposób analizy aktów pamięci oraz proponować właściwy system mnemotechniki (sztuki zapamiętywania). Przedstawię tu poglądy znanych filozofów pamięci; Platona, Arystotelesa, Św. Augustyna, Tomasza z Akwinu.

Dyskusje o pamięci, opisywanie modeli jej funkcjonowania i analizowanie jej społecznego kontekstu połączone jest z nieodłączną potrzebą budowania metafor. Stąd historia pamięci jest także historią metafor, które próbują zdefiniować tę niezwykłą część ludzkiej natury. Codzienne życie, sztuka,

technika, religia stały się źródłami schematów pozwalających opisywać wciąż nie do końca zbadane procesy zapamiętania. W rezultacie przeprowadzonych analiz wyodrębniono cztery podstawowe metafory pamięci, które można znaleźć w mojej pracy. Są nimi: metafora pamięci jako magazynu, metafora sieci, konstruktora i agensa.¹

Pamięć była także przedmiotem zainteresowania dyscypliny naukowej zwanej epistemologią. W tym rozdziale dyskusja na temat pamięci będzie obracać się głównie wokół kilku zagadnień. Pierwszy problem dotyczy tego; na czym polega pamiętanie czegoś? Chodzi tu o przeprowadzenie analiz ukazujących różnice pomiędzy przypomnieniem sobie jakiegoś przedmiotu, osoby lub zdarzenia, a tylko wyobrażeniem sobie tego przedmiotu, zdarzenia czy osoby.

Drugim problemem jest to, czy pamięć jest źródłem wiedzy. Trzecie zagadnienie epistemiczne zawarte jest w pytaniu, czy przypominając sobie coś, kontaktujemy się bezpośrednio ze swoimi minionymi doświadczeniami, czy też raczej prawdy na temat przeszłości tylko wywnioskujemy z naszego doświadczenia teraźniejszości. W związku z tymi problemami wymienię trzy stanowiska związane z pojęciem pamięci, a mianowicie realizmu pośredniego, realizmu bezpośredniego i fenomenalizmu. Na koniec zostanie też przedstawiona postać Benjamina Waltera, myśliciela niemieckiego, dla którego pamięć była jedną z najważniejszych kategorii w jego filozofii. Pamięć analizuje on na podstawie książki Marcellego Prousta pt. W poszukiwaniu utraconego czasu.

Drugi rozdział mojej pracy będzie określeniem tego, czym jest pamięć i trwanie w filozofii Henriego Bergsona. Jak wiadomo Bergson jest właśnie jednym z prekursorów współczesnej teorii pamięci, stąd też oryginalność jego koncepcji zainspirowała mnie do dalszych analiz. Bergson rozważa zagadnienie pamięci na tle problemu duszy i ciała, twierdząc tym samym, że pamięć nie jest częścią materii, a koncepcję trwania autor wiąże ze świadomością.

Prawdziwe trwanie to według niego umieszczanie świadomości w głębi rzeczy, przypisując im czas, który trwa. Jego zdaniem codzienne doświadczenie powinno nauczyć nas odróżniać trwanie jakościowe, do którego świadomość dociera bezpośrednio, od zmaterializowanego czasu ilościowego ze względu na rozwinięcie go w przestrzeni. Jednak główny przedmiot refleksji drugiego rozdziału będzie stanowić myśl o pamięci jako współistniejących stopniach trwania.

Rozdział trzeci w stosunku do dwóch poprzednich jest znacznie mniejszy. Zawierać będzie dalszą część analizy pamięci H. Bergsona jako wkładu do filozoficznej koncepcji pamięci i przypomnienia. Przedstawiona zostanie tu wnikliwsza teoria samego pojęcia pamięci na tle poprzednich koncepcji filozoficznych.

Wyjątkowość teorii Bergsona będzie można dostrzec także w polemice z istniejącą ówczesnie filozofią asocjacionizmu. W tym jeszcze rozdziale przedstawiona zostanie pamięć w rozumieniu kultury. Pamięć w tym kontekście będzie pewnego rodzaju symbolem minionych pokoleń i kształtowania się naszej przyszłej rzeczywistości. To w odniesieniu do pamięci budujemy idee i wartości, przechwytyjąc z przeszłości to, co najważniejsze dla teraźniejszości.

Wracając do pojęcia przypomnienia, to w nim pieczołowicie pielęgnujemy ślady minionych przeżyć i doświadczeń.

Liczba stron	48
Nazwa Szkoły Wyższej	Uniwersytet Śląski w Katowicach
Rodzaj pracy	magisterska
Rok oddania	2012

Jeżeli potrzebujesz konsultacji przy pisaniu pracy licencjackiej lub magisterskiej, to polecamy serwis [pisanie prac](#) - pomoc w pisaniu prac w granicach dozwolonych prawem